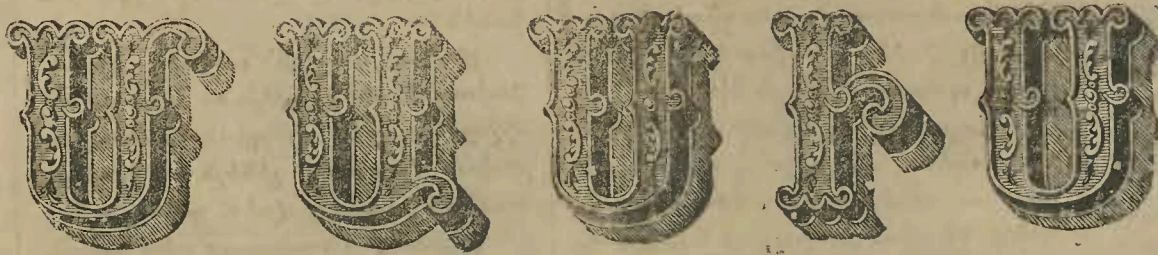

ՊԱՅՄԱՆՔ

Տարեկան գին և Պայույ չմը 10 Մճ՝
Գաւառաց 2 Լիր
Վեցամս Կ Պայույ 5 Մճ՝
Գաւառաց 1 Լիր
Օտար երկիրներու 50 Պր
Մանուկներու տողը մէկ անգամի հա-
մար 3 դուրուշ, երկու անգամի հա-
մար 2 դրէ և աւելի անգամներու
համար գատ սակարկութիւն կըլ-
այ :
Իւրաքանչիւր թիւ 40 վարա արծ :

ԼՐԱԳԻՐ

Հ Ա Ն Ա Պ Ա Չ Օ Ր Ե Ա Յ

ՊԱՅՄԱՆՔ

Գուրս յ նախած լրացրաց ճանրու
ծ ախրը Խմրագրութեան վրայ է :
Լրացրաց վերաբերի ալ նամակ
կամ որ և ինչ գրութիւն Խմրագր
— Տնօրէնին պիտի ուզուի : Գաւա-
թիա Սանտրըքըար ճատակսի թիւ
198 : Նորո խան, Մասիսի գրասե-
նակը :
Հանրու ծախքը չվճարուած նա-
մակ չընդունուիր :
Չսպուած նամակ, յոյս տւծ, և ք
ևս չեն արուիր :

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԳՆՈՒՊՈԼԻՍ 30 ԾԳՈՍՏՈՍ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Աւստրիական զօրքն երկու շաբթի
օրը Նովի-Պադարի դաւառը մտաւ,
Օսմանեան զօրաց ընկերակցութեամբ,
առանց բնու գլխադրութեան հան-
դիպելու : Տեղակիւն պաշտօնատար
ամեն միջոց ձեռք առած էին բարե-
կարգութիւնը պահելու համար, և
Աւստրիական ու Օսմանեան զօրքն
պարզած : Աւստրիական զօրքն մին-
չև Լիմ գետը պիտի յառաջանայ ե-
ղեր, ուր վեհաժողովին տուած ար-
տօնութիւնը և Նովի-Պադարի պա-
մանագրին տրամադրութեանց գոր-
ծադրութիւնն կը վերջանայ, որոց
համեմատ երկու տէրութիւնը հա-
մաձայնութեամբ պիտի որոշեն Աւստ-
րիական զօրաց գրաւելիք կէտերը :
Արդ՝ երկու կողմէն կարգեալ պատ-
ուիրակներն այն կէտերը մինչև Լիմի
գլխին որոշած լինելով, Աւստրիա ան-
կէ ասդին անցնելու իրաւունք չու-
նենար, եթէ բարեկարգութիւնը չը
խանգարի անպատեհ գլխադրու-
թեամբ մը : Վիշլրատի կողմն Աւստ-
րիացիք պահեստի մեծ զօրութիւն մը
գումարած են, որուն յառաջապահը
կը համարուի Նովի-Պադար մտնող զօ-
րագունդն : Եթէ վրան յարձակում
լինի, պահեստի զօրութիւնն օգնու-
թեան պիտի սլանայ : Այն ատեն վի-
ճենայի լրագրաց ազդարարութեան
նայելով, Աւստրիական զօրքն կարելի
է աւելի յառաջ խաղայ : Բայց Օս-
մանեան պաշտօնատարաց ձեռք ա-
ռած միջոցներուն չնորհիւ՝ յուսալի
է որ անպատեհ դէպք մը չ'ծագիր,
եւ պայմանագրութիւնը ճշդիւ գոր-
ծադրուելով պատճառ չ'տրուիր որ
բարեկամ և դաշնակից տէրութիւն
մ'Օսմանեան շահուց մնասակար գիրք
մը բռնելու պարտաւորի : Ինչ որ ալ
լինի գրաւման խնդրոյն մէջ Աւստրիոյ
աւարկութեանց և վեհաժողովին
անոր տուած պաշտօնին արժէքը,
Պայքանի թերակողմն մէջ Աւստրիա
կրնայ Ռուսական ազդեցութեան և
Սլաւոյութեան դէմ Բ. Գրան դաշնա-
կից լինիլ, և աւելի նախամեծար է
այսպիսի տէրութիւն մը բարեկամու-
նենալ՝ քան թէ թշնամի Այսու ամե-
նայնիւ, չկրնար ուրացուիլ որ Պօսնիոյ
և Հէրսէքի գաւառները բացատրիկ
վիճակի մը մէջ են, որոյ նմանը տես-
նուած չէ, բայց եթէ 'ի կիպրոս :
Այս գաւառներուն մէջ Օսմանեան
վեհապետութիւնն անուամբ և եթ
կը մնայ, վասն զի վարչութիւնը կը
փոխուի : Իսկ Նովի-Պադարի մէջ Օս-
մանեան վարչութիւնն և զօրքն պի-
տի մնան, և միայն Աւստրիական զօր-

քն քանի մը սահմանեալ կէտեր կը
գրաւէ, ուր իւր ծախքը պիտի բը-
նակի :
Հելլենական խնդրոյն վրայ յանձ-
նախուճեն երէկ նոր նիստ մը պիտի
ընէր, բայց կըսուի թէ Գաղղիա բանակ-
ցութեանց յաջողութուն վրայ յոյս չու-
նենալով՝ առաջարկեր է տէրութեանց
որ ըստ Ի՛ Ե յօդուածոյ Պէրլինի դաշ-
նագրին՝ դեպքանախորհուրդ մը գու-
մարեն : Ռուսիա այս առաջարկու-
թիւնը կընդունի եղեր՝ այն պայմա-
նաւ որ առ կախ մնացեալ ուրիշ խնդ-
րոց լուծումն ալ անոր յանձնուի :
Իսկ Անգղիա կը պահանջէ եղեր որ
դեպքանախորհուրդն որոշեալ ծը-
րագրով մը գումարի և միայն Հելլե-
նական խնդրոյն վրայ խորհի : Բ. Գու-
ռըն երէկ սուտ հանեց Գաղղիոյ կող-
մանէ դեպքանախորհուրդ մ'առա-
ջարկուած լինելուն լուրը : Բանակ-
ցութեանց ներկայ ընթացքին մէջ
Հելլենական խնդրոյն յաջողութիւնն
հաւանական չլուծուի, և տէրութեանց
միջնորդութեանց գատ լուծման միջոց
չմնար : Բայց արդեօք միջնորդութիւ-
նը պիտի յաջողի :
Փոքր-Ասիոյ Անգղիական ընդհա-
նուր հիւպատոս Պ. Ուելլըն Լորտ Սա-
լիսպրիի հրամանաւ Սերաստիայէն մեկ-
ներ է՝ Անգղիական նոր հիւպատոսու-
թեանց հաստատուած տեղերը քննու-
թեան ուղեորութիւն մը կատարելու
համար Պ. Ուելլըն առ իմ պիտի ունե-
նայ շատ մը գլխադրութիւններ ընելու,
քանզի իւր շրջած տեղերն ընդար-
ձակ սասարկեց մը կընծայեն իւր գոր-
ծունէութեան : Անգղիացի պաշտօ-
նատարն և իւր տէրութիւնն այսպէս
Փոքր-Ասիոյ երկրագրական, քա-
ղաքական և ընկերական վիճակին վը-
րայ խիստ օգտակար տեղեկութիւն-
ներ կ'առնուն, որք երկիրն ապագա-
յին համար կրնան մեծ կարևորու-
թիւն ունենայ : Իսկ իրական բարե-
նորոգման դարձ, դժբաղդաբար առ-
այժմ գրաւել արդիւնք չկրնար տես-
նուիլ : Լորտ Սալիսպրիի այն խօսքը
թէ Փոքր-Ասիոյ մէջ ընկերական վի-
ճակը խիստ խանգարեալ է, անժըն-
տակի ճշմարտութիւն մ'է, և Անգ-
ղիական հանդիսի մը մէջ Արևելեան
պետական մարդու մ'ստորագրու-
թեամբ հրատարակեալ յօդուած մը
կըսէ թէ Փոքր-Ասիոյ վիճակն ասկէ
քառասուն տարի առաջուան վիճակէն
վատթար է : Երկիր մը՝ որ փոխանակ
առաջ երթալու՝ այսպէս կէս կամ
մէկ դար ետ կերթայ կառավարաց
ապիկարութեան և ժողովրդեան տը-
ղիտութեանը պատճառաւ, չկրնար
ինքնաբերաբար ջանք մ'ընել նոր յա-
ռաջդիմութեան, և այս վիճակը գէնք
կուտայ թշնամեաց : Եպիլոսի կողմէն
Իբր պատու իրակ Աթէնքէն եկող Պ.

Աքուլուտի Հելլեն սեղանաւորն Անգ-
ղիական թերթի մը մէջ կը յայտարա-
րէ թէ թուրքի մէջ բարենորոգիչ
մարդ մը չէ տեսնուած և 'ի գուր է
բարենորոգում սպասել, Գաւառական
նախարարութեան պաշտօնական մէկ
աղբը կըսէ թէ այսուհետ Նիդամի-
յէ դատարանաց նախագահք իւ-
լէմաներէն պիտի ընտրուին : Ո՛չ ա-
պաքէն այսպիսի անխոհեմ և անքա-
ղաքական միջոցներ պատճառ կու-
տան միշտ թշնամեաց ամբաստանու-
թեան, միանգամայն Բ. Գրան բա-
րենորոգիչ դիտաւորութեանց և մի-
ջոցներուն վրայ անխոհեմութիւն կը
հրաւիրեն :
Ասկէ քանի մը տարի առաջ, երբ
Պուլղարիոյ կոտորածները Պուլղարա-
կան խնդրի մը կը յարուցանէին, երբ
Ռուսիոյ կառավարութիւնն և հա-
մապալման թերթեր Պուլղարաց դա-
տին պաշտպան կը կանգնէին, և երբ
նոյն իսկ Անգղիոյ մէջ 'ի նոյստ այդ-
դատին միջնորդներ կը գումարուէ-
ւէին և յօդուածներ ու տետրակ-
ներ կը հրատարակուէին, ընդհան-
րապէս Եւրոպական թուրքիոյ Պուլ-
ղարաց թիւն 5, 6, 7 և մինչև իսկ 8
միլիոն կը հաշուէր, և այս թիւե-
րուն վրայ հիմնելով, քաղաքական
և ազդարանական մեծ եզրակացու-
թիւնը կը հանուէին : Նաև մինչև
մէկ աստիճան ներքին է կարծել թէ
Եւրոպական թուրքիոյ Պուլղարաց ա-
պագայ վիճակին նկատմամբ անցեալ
տարի մեծ տէրութեանց ըրած կար-
գադրութեանց մէջ, Պուլղարաց բաղ-
մամարդութեան մասին այս հաշիւ-
ները բարդովին օտար չէին եղած :
Սակայն ժամանակէ մ'ի վեր Եւ-
րոպացիք Պուլղարներն 'ի մօտոյ քն-
նել սկսած լինելով, անոնց բաղմա-
մարդութեան վրայ ալ ճիշդ տեղե-
կութիւնք հրատարակիլ սկսած են :
Ի մէջ այլոց, թայմիլ կողմն պարտած և
Պուլղարիոյ ամեն կողմն պարտած և
մանրամասն քննութիւններ ընելով՝
Պուլղարական իշխանութեան երկրին
անցեալ և ներկայ վիճակին նկատմամբ
բաղմաթիւ նամակներ գրած է, իւր
վերջին նամակաց մէջ Պուլղարիոյ
բաղմամարդութեան վրայ խօսելով,
շատ մը հաշիւներէ ետև սա եղա-
կացութեան կը հասնի թէ պատերազ-
մէն առաջ Պուլղարիոյ մէջ 1,700,000
բնակիչ կար, որուն 1,020,000ը Պուլ-
ղար և 680,000ը մահմետական է : Այս
վերջնոց թիւն այժմ՝ 480,000ի իջած
է, բայց Պուլղարաց թիւը նոյնը մը-
նացած կրնայ համարուիլ : Հետևա-
բար Պուլղարիոյ իշխանական երկրին
մէջ 1,020,000 Պուլղար կայ այժմ :
Արևելեան Ռուսիոյ մէջ, որուն առ-
բաղլ բնակիչները 600,000ի չափ կը
հաշուի, առ առաւել 400,000 Պուլ-
ղար, և Մակեդոնիոյ մէջ ալ դարձ-

եալ առ առաւել 300,000 Պուլղար
հաշուելով, կը տեսնուի որ ամբողջ
Եւրոպական թուրքիոյ Պուլղարաց թիւ-
ւըն 2 միլիոնի անդամ չկրնար հաս-
նիլ, այլ 1,700,000 կամ 1,800,000 ի
չափ է :
Նոյնպէս կը լինուի թէ անցեալ
տարի վեհաժողովէն առաջ Յունաց
գլխապետ ժողովներուն կողմէ Մակե-
դոնիոյ և Արևելեան Ռուսիոյ Յոյն
բնակչաց բաղմամարդութեանը վրայ
յիշատակագրեր դրուեցան յեւրո-
պա, որոց մէջ միլիոնաւոր Յոյն հա-
շիւ կը լինէր յիշեալ դաւառաց մէջ :
Բայց ետքէն հասկցուեցաւ թէ եղած
հաշիւներուն մէկ քառորդն հաղիւ-
թէ ճիշդ էին :
Այս իրողութիւնները խորհրդա-
ծութեան նիւթ կրնան մատակարա-
րել անոնց՝ որք Ս. Պատրիարք հայ-
րը կը բամբասէին Հայաստանի Հա-
յոց բաղմամարդութեան նկատմամբ
Եւրոպիոյ սուտ տեղեկութիւններ աը-
ւած և Եւրոպայն խաբած լինելու
ամբաստանութեամբ : Ոչ միայն Հա-
յաստանի, այլ նաև ամբողջ թուր-
քիոյ մէջ երբէք ճիշդ և մանրամասն
վիճակագրութիւնք չեն կատարուած
և չեն հրատարակուած : Գլխին է
սպաւոցանել թէ կառավարութեան
Սալնամէները բաղմաթիւ զգայի թե-
րութիւններ կը պարունակեն, որք
իրապէս կը կատարեն անոնց ուսումնա-
կան արժէքը : Այս վիճակին մէջ, եր-
բոր Եւրոպացիք և նոյն իսկ Պ. կըլա-
տըսթոնի, Լորտ Սալիսպրիի և ու-
րիշներու նման պետական անձինք
այնչափ զուրկ կըլանուէին ուղիղ տե-
ղեկութիւններէ, որ պարզմտութեամբ
կը հաւատային թէ եթէ միլիոն Պուլ-
ղար կայ Եւրոպական թուրքիոյ մէջ,
այս վիճակին մէջ, կրնուի, երբոր Ս.
Պատրիարք հայրն Հայաստանի Հայոց
թուոյն նկատմամբ Եւրոպիոյ գէթ
ընդհանուր դաղափար մը տարու նը-
պատակաւ առաւել կամ նուազ ճիշդ-
տեղեկութեանց վրայ հիմնեալ վիճա-
կագրական ցուցակ մը կը չընէր, յայտ-
նի էր 'ի սիղբանէ որ այդ ցուցակը չէր
կրնար վերջնականապէս ճիշդ համար-
ուիլ : Բայց միանգամայն, կարծեմք
ուղիղ բանի և աղբասիրութեան դէմ
կը լինէր ամբաստանել Ս. Պատրիար-
քը թէ խաբէութեան երած էր Ս. յ-
սու ամենայնիւ, դժուարութեան ար-
ժանի է որ Հայաստանի մէջ վերջերս
սկսուած վիճակագրական աշխատու-
թիւնք հետի են հաստատուիլ այն
հաշիւներն, որք Ս. Պատրիարք հօր
հրատարակած վիճակագրին դէմ կը
հանուէին իբրև հերքիչ վաստ :

ՀՆՈՒՍՈՒՄՆԵՐ ԼՈՐԵՐ

Բեղրսուպոլի 10 սեպտ.
Գերմանիոյ և Ռուսիոյ կայսերաց վեր-
ջին տեսակցութեան, և Պրագայի իշխա-
նին հետ կորստաբի իրաւունքի միջև տե-

Սարգսյան, երեք իշխանագանց առաջնորդ զորքերը կը հաստատուէին ինչի ճշմարիտ ժառանգներ լուսինեան ցեղին, որ դնած է այդ կղզին Ռիչարտ Առաջնորդ արքայէն, և 300 տարիէ աւելի թագաւորած է այդ տեղը:

Այն ուղերձը զրիողներուն միայն նպատակն եղած է յիշեցնել միշտ իւրեանց կալուածական իրաւունքն այդ կղզւոյն վրայ:

Շատ հետաքրքրական է գիտնալ այն հիմունքն որոց վրայ հաստատուած է այդ պահանջը, որը կարողութիւն կուտան մեզ և այդ պահանջանց աստիճանը վճարելու:

Երկրայումն լուսինեան ազգատոհմը երկու ճիւղ ունի, երէց և կրտսեր, որք երկու եղբայրը պաւակներէն կը սերին: Երէց ճիւղին ներկայացուցիչը կը հանդիսանայ Բարձրագոյնը և Մեծաշուք իշխան լուսինեան Աստիճանագետ թագաւորական ամենահին շրանշանին, զոր հաստատած է Մեծն Պետրոս լուսինեան թագաւորն ի 1190 թուին:

Լուսինեան հայրը հանդուցեալ Գրիտոտիւլ (կամ Գրիտոտատուր) իշխանն արդէն իննը օր և կողմն կը զընդն տէր ինչպէս յիշուած է 1814 տարւոյն պաշտօնական թուղթերէն մէկուն մէջ, նա ամեն ժառանգական իրաւունք իրեն ազգատոհմին կը սեփականացնէ: Նորա ցեղագրութիւնը մտղաղաթի վրայ արձանագրուած է 1815 յուլիսի 27ին լուսինեան գերագատանի իշխանանական դիւանին բնագիր յիշատակագիրներէն առնուելով, կիպրոս կղզւոյն բարձր ներկայացուցիչներէն ստորագրուած, որ է հետևեալը:

«Յանուն չորս և Որդւոյ և Հարգոյն Սրբոյ ամէն»

«Այս թագաւորական վիսպագիրը ներկայացնող Տէր արքայազուն իշխան լուսինեան սերեալ է ի տանէ լուսինեանց, որ էին երբեմն թագաւոր կիպրոսի Երուսաղէմի և Հայաստանի, — և որք սերեալ են ի Գաղղոյ և տարան զգաւազան թագաւորութեան յԱրևելք, — ուղիղ դիմէ ծագում առած է Ժամիւս թագաւորէն և նորին մեծութիւն Յակոբ Ա թագաւորէն և Հիւլիո չորսրորդէն և և կը պատկանի սուրբ դաւանանքի Արևելեան Ռեզրափառ եկեղեցւոյ, և ծնած է Ռեզրափառ ծնողացմէ:

«Այս վիսպական թուղթն ունեւորու է որդի նորին բարձրութեան արքայազն Գրիտոտիւլ իշխանի որ է Տէր և Պետ կիպրոսի և և իշխանանազն լուսինեան թուան...»

Այս ցեղագրական արձանագրութիւնը չաա մեծ նշանակութիւն ունի, որովհետեւ բնագիրներն, յորոց քարուած է այն, Յունաց աստամբութեան ատեն թուրքերը փճացուցին, ինչպէս նաև լուսինեանց գիւտանքն ի կիպրոս կողմացնին նաև լուսինեանց բնատնական գրամագրութիւնը որ բաւական մեծաքանակ էր և կը պահուէր Աթանաս Արք եպիսկոպոս Նիկիտիսի Մետրաքոփանի քով, որ Գրիտոտիւլ իշխանին առնործագրէ էր:

Այս գրամագրութիւն հաստատուէն լուսինեան գերագատանին վերաբերին և քանակութեան չափը կը հաստատուի լուսինեան հօրը Գրիտոտիւլ իշխան լուսինեանի կտակէն որ գրուած է ի 22 փետրուարի 1821 թուին, ինչպէս նաև այն հաշուէն զոր Աթանաս Արք եպիսկոպոսն առած է առ իշխան Գրիտոտիւլ ի 20 դեկտ. 1820 ամին, կտակին մէջ շարժուն և անշարժ գույք թուելէն յետոյ որք կը գրու-

նուէին կիպրոս կղզւոյ զանազան դատանքուն մէջ, և օթնհարորդ յօդուածին մէջ նշանակուած է այսպէս: «Նշանակուած է ի թագաւոր մին բարձր գրամական կարողութիւնը, որ կը բազմանայ հետեւեալ դամարէն: Հօլանտական Չէրվոնեց և միլիան 800,000, Սպանական հաւաքուն 495,000, Մանիլայի 170,000, Բուրի 200,000, Սպանական Յօլար 3 միլիան 169,485, Բուսիայի իրաւը 600,000, և որք կը պահուին իրբեալունք ի Կ. Պօլիս Նիկիտիսի Մետրաքոփան Աթանասի քով, մեր որդւոյն մօրեղբորը գանձարանին մէջ:

Իշխան Գրիտոտիւլ լուսինեան Աթանաս արքեպիսկոպոսը ուղարկելով 50,000 տուգաթ, նամակին մէջ կաւեցնէ: «Երկրայումն ձեռք ձեռք դըրամագրոյն քանակութիւնը որ ինձ յանձնուած է» և կը յիշուի վերոյգրեալ կտակին գումարն:

Ըստ հրամանի Սուլթան Մահմաւեդ երկրորդի և կարգադրութեամբ Մեծ վեզիր Պետրոսի Ալի փաշայի, ի 10 Ապրիլի 1821 թուին, Մետրաքոփան Աթանաս Սուրբ Զատիկ առնալին օրն անմիջապէս պատարագէն վերջը Աստուծոյ տաճարին մէջը ձերբակալուեցաւ, և Պետրոսը Գրիտոտի և ուրիշ շատ կախկոպաներու հետ կախազան հանուեցաւ, և անմիջապէս իր քով առնալ եղած լուսինեանց գրամագրութիւնը յարբուսին յափշտակեցաւ Մետրաքոփան սեփական գոյքերուն հետ:

Սոյն ժամանակ երբ քառասունամեայ լուսինեան իշխանը Տէրեղբորը քով գտնուելով հայրն կրցաւ ազատիլ իննամբ Ապանիոյ գեղացւանաւան և Բրիտանական Աստուածաշնչի ընկերութեան:

Անդրիական Միսիսիսիսներու հետ բաւական ժամանակ ֆորք Ասիոյ մէջ թափուելէ և իւր ժառանգական բարձր կարգանքներն յարբուսին գրաւուելէ վերջը լուսինեան իշխանը փախտուական և ծպտեալ չըլկեցաւ: Յետոյ երբ դարգտուած դնաց ի Յունաստան, ուր կազմեց կամուր զինւորաց խումբ մը և Հելլենաց անկախութեան պատերազմին մասնակցեցաւ:

Իսկ 1828 թուին Մեծն Նիկիտիսի կայսրն Ռուսաց դատուելով ի դաշն մարտի՝ Տաճկաց պատերազմին ժամանակ, ընդունուեցաւ նա Ռուսական ծառայութեան մէջ և գտնուեցաւ ամբողջ պատերազմի միջոցին զլուսւոր դործող բանակի մէջ և մասնակից եղաւ ամեն կռիւներու, մասնաւոր որ դիմելը Արևելեան լեզուները քանիցս պաշտօնական յանձնարարութեան յարգողեցաւ Օսմանեան զորապետներու մօտ ի բանակցութիւն, և այս պատճառաւ Նիկիտիսի կայսր բարձր շնորհակալութեանցն արժանացաւ:

Յետ վերջանալոյ Տաճկական պատերազմին, իշխանազն լուսինեան հրաժարեցաւ ի ծառայութեան, և քանի մը տարիէ յետոյ վերադարձաւ ի Ռուսաստան, ուր ընդունուեցաւ իբր «արքայազուն իշխան յովիլ դեմէ կիպրոսի թագաւորական ցեղին», ինչպէս նշանակուած է նորա զինուորական ծառայութեան պաշտօնական վիսպագրին մէջ, որ տուեալ է նման ի վերջ կայսրերէն Ռուսաց:

1863 թուին, երբ վար առնուեցաւ Յունաց դահէն թագաւորն Օթման, մամուլն ուղղակի ընտրելի կը ցուցանէր այն թագաւորական անթուին գիշխանն լուսինեան և զորքին Միքայէլ, իբր ուղղակի ժառանգործունաց թագաւորական դահէն:

Գովիլի հօրեղբորն, որ էր արքայազուն իշխան Ամբրի-Յովսէփ, որ 1790 ին գաղթելով ի կիպրոսէն յԵրկրայումն, Մեծն Նիկիտիսի կրօնամուրթիւնէն ըստիպեալ ընդունեց անուն Նար-Պէյ Այս ցեղն ունի ներկայ ժամանակին երեք զլուսն որ ներկայացուցիչ, որք են իշխանագանքն Լեւոն-Յովսէփ և Գուրոն Ամբրոսիոս, որք կը բնակին ի Փրօքիլը, և նոցա կըբայր խորէն Նար-Պէյ Արքեպիսկոպոս ի Պէշիկիմաշ կոստանդնուպոլսոյ:

Մնացեալ հետեւեալ խումբը

Պէյքոզ 29 օդոստ 70

Տէր:

Յաւաջիկայ կիւրակէ 2 սեպտեմբրի Ս. Նիկիտիսի եկեղեցւոյն մէջ Ամեն Ս. Պատրիարք հայոցն հրատարակէ Ս. Պատարագ մատուցանելու: Ռուսի ի դիմութիւն բարեպաշտ ազգայնոց կը խնդրէր որ բարեհաճի Նիկիտիսի ձեր ազգօրուութիւն մէջ հրատարակելու շնորհն ունենալ և զմեզ միշտ ներառուարարու կացուցանել:

Ի դիմաց

Թագ. խորհրդոյ

Ատենադպիր Ատենագետ

Ռ. Վարդանէան Զ. Յովսէփեան

ՆՈՒՆԱՅՈՒՄ

Տեսնելով որ Արևել. Պատերազմի Պատմ. գրուելէ քանի շատադաւաւ թեման թերթերն գնող ազգայնոց աննայմէ կանխիկ ստակ առած լինելով և ունայմէ ևս պահանջը ունեւարով անկարող են այժմ կանխիկ ստակով թերթ գնելու, պարտք համարեցինք ծանուցանել յարգոյ ազգայնոց որ այստեղեւ կրնայ թերթերն մասնաւոր զրուելի մը ձեռք պիտի ստանան ժամանակին:

Ռուսի խնդրեմք յընթերցողաց որ ի դիմութիւն մեզ բարեհաճին իրենց հասցեները ժամ յառաջ յղել «Տ. Մոսկուէն» հասցեի ի տըպարանն Արամեան, և ի հետեւեալ գրատունն:

Կեդրոնատեղին Տրեքնիեան, Ռուզուէ չարը ճառատէսի, թիւ 362,

Գաղափեան, Չագմադըլար Եօգուշու:

Ղուկասեան, Չիլիկիլըլէր ճառատէսի: Պաղտաստրեան և Մարգարեան Մէրճանը, և Բերա, Թագ սիմ, Ժլաւ վաճառ Գրիտուր ազգայն խանութը:

ՇՅՆՈՒՅՈՒՄ

ՀՈՄ ԳՊՐՈՑ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻՆ ՅՈՒՍԿՐՏԱՐ

Դողբոցն լեզուն Անդրիտեան է, Պիտի բացուի այս անդամ սեպտեմբեր 4/16:

ՏՕԲԹԷՕՐ Մ. ՄԱՐԲԻ

Վիեննա մէթիկոնտէ Տիբոմա արմը վէ պունճա սենիէրտէս պերու կէրէք Լիլիորտ վէ կէրէք Ռիկիմանտէ քեպըլը շէօնքէթ իթմըլ օլտն Տօքթէօր Մարքի պոտ տեֆա Օրթուքէօյտէ քէնաի խանէսիտտէ հէր կիւն սաաթ Յա գատար խաթմա գատուլ խտէճէկի վէ սաաթ Դոմէն Գա գատար իշխանէ Պաղչէփանտ օլլու. 59 նումէր յուր Էճղալանիսիտտէ պուլունու ճագ արը, վէ հէր չարչամպա վէ լուգար կիւնիլի տախի Օրթուքէօյտէ Տէրէ իշխանէ Ն. 119 Ռահիթեան Էճղալանիսիտտէ սապահտան սաաթ Յա գատար Ֆաքիլ խաթմէլէրի մէճճանէն գատուլ խտէճէք տիլը:

Միւմալիէ Տօքթէօր լուսն թաւը վէ ճէրրաճըլլուտ մէհարթի ֆէվզէլաւտ պուպ, բահիմ ի ֆիւ-

նէթի կէպիւս վէ տէրի խաթմալիքս լէրի վէ ֆրէնիկ վէ պունճաան քաւմա կէօզ գուլպա վէ պուլուն վէ պօղաղտա պուլունան կարէլէրի վէ վիճուտա օլտն եէլէրիսի նէ գաւապ էսիլ օլտն աղ վաղըլթ շարֆընտա տէֆ խտէճէկիսի վէ պէլ սօղու գուլունու տախի էսիլ վէ եէնի քէնտի իճաա իթմըլ օլտուլու պիլր ալաթ իլէ օն տեֆուտա տէֆ խտէճէկիսի լաղպէթիւր աճալլէլ էլտն իտէր:

28

Ի Ա Ս Ն

Նիկոմիէ էլպիսէ անպարնա միւս պայեա օլունաճաք տէօրթ իիւլ պլէ մէթրօ ինիլիլի նէֆէր չուհարնտան թարիկի գարարնտան իթիպարէն իքի մահ միլու ընտա թէպիմէ պաշտանուպ պէհէր մահ քըրք պին մէթրօլը Տարը Շուրճա պլէ ինիլիլիպալ նու մահն իթիպալ օլունան չուհայթ թէպիկէն թէպիմ ըլլունաք վէ անպարտ թէպիկիսէ քատար վուգու պուլունաք մէտարիկիսի նագլիլի վէ սայիթէր իլէ բէամ կէօնիլիկի միւթ թէպիլիտէ պլիտ օլունաք վէ էաննըլ թէպիլիլի միւպէլ յին վէրիլէճէք մալ պու գտէնիլիլիսի թարիկիլիստէն իթիպարէն եկիլիլի պիլր կիւնիլի իւլ թաղթիլ իլէ վէ իւլգիլիւք պլիմուն եիւլ զրուշ հիտալը իլէ Նիկոմիէ խաղիլիսի միլուտաթիլիստէ մահ սապէն մուլիլի խաղիլիլիստէն վէրիլէք շարթը վէ շլալիլիլի սայիլիսիլիլի պէհէր մէթրօլը օն տօղու գրուշ օթմու գ պէլ փարսիա թալիպի էօհատիսիտտէ օլունաք իլունը բու միլիսի իւլիսիսիսի բաղալ իթիլիսի կիւնիլի պիլ միւնագատա գարարը գաթիլի վէրիլէճէ յինտէն, վէ իրթէսի կիւնիսուտըլու վէճէլէ թէպիլիլի լաղըլ վէլէն եիւլգուտ պէլիլիլի զուհուր խտէճէք թալիլիլի թէպիլիլիլի տալիլի գատուլ խաղիլիլիլի յինտէն, իթաւ սընա թալիլիլի օլունալըն պէհէլիլիլի Տարի Շուրչայի առքերիլիլի կէլիլիլիլի 29 աղոսթօս 1879

Պաղը թէրաքէլի

Նիկոմիէ նունը աղիլ խաթմալի տէկիլիլիլիլիլի հաղըլիլիլիստէ սաթ թըլաճագ օլունաք պէլ իիւլ պին գըլլէ քէրէկիլի թարիլիլի գարարնտան իթիպարէն եէփիլիլի օն ալթը պին եիւլ պլիմըլ գրիլիսի սիւլ օլունաք պիլր մահ ինիլիլիլիստէ արգու պլիլիլիլի վէ պահապ սիմ մէհիտի եկիլիլիլիլի զրուշ հիտալիլիլի նագուան զէ բէլիլիլի վիլուլուպ, պատէհու մէլքիլիլի քէրէկիլիլի գարարըլիլի վէ զիլը օլունան քէրէկիլի թօլունան վէ եալաուս էլիլ պլին գըլլէլիլի գատար բարչա բարչա պլիլիլիլի թալիլիլի թալիլիլի զուհուր խտէլիլի վէրիլիլիլի շարթը իլէ պէհէր գըլլէլի օն պիլր բարսիա թալիլիլի էօհատիսիտտէ օլունաք իլունը բու միլիսի իւլիսիսիսի բաղալ իրթէսի կիւնիլի թէպար միւլպիտէսիլիլի ինքալըլա գարարը գաթիլի վիլիլիլիլիլի յինտէն, իլիլիլիլիլի նա թալիլիլի օլունալըն եէփիլիլի մեղքիլիլի Տարի Շուրչայի առքերիլիլի կէլիլիլիլի:

28 աղոսթօս 1879

Պաղը Սէրաքէլի

Նիկոմիէ քէօնիլիլի անպարը իլուն չուլու թըլ մուգարթիլիլիլի միւլպայիլի օլունաճաղը էփիլիլիլի իլուն օլունան իւլ եիւլ պլին գըլլէ Սիլիլիլիլի մէլէ քէօնիլիլիլի պէհէր եիւլ գըլլէլիլի օթմու գ պէլ զրուշա թալիլիլի էօհատիսիտտէ օլունաք աղոսթօլը բու միլիլի օթմուլունու քէնիլիլիլի կիւնիլիլի գարարը գաթիլիլի վէրիլէճէ յին-

տեն, իմայե թալիս օլաւարըն եկել-
մի մեղքիւրոն Տարի Շուրայի սաքէ-
րկէ կէլմէրի:

28 աղօսմոս 1879

Պատը Սէրասքէրի

ԱՆԳՂԻՈՅ ՓՕՆԹՐԱԿՏԻ ՆԱՀԱՆԳԻՆ
ՄԷՋ ԻՍԹ ԷԶԵՐՍՈՒԻԻ ԳՊՐՈՅՐ

EAST HARDWICK SCHOOL.
PONTEFRAC, ENGLAND.

Այս դպրոցն երկար ժամանակէ
ի վեր հաստատուած է, և լեզու-
ներ, մաթեմատիք, գծագրութիւն
և ուրիշ գիտութիւններ կուսուցանէ
յարմար թուով դաստուաց միջո-
ցաւ: Աշակերտաց միջին թիւն է 80:
Ամեն բան մէջը լինելով, տարեկան
գրիներն են 33էն մինչև 43 Անգլիա-
կան սակի: Բոլոր մանրամասնութիւն-
ներն Անգլիերէն կամ Գաղղիերէն լե-
զուներով կը դրկուին թղթատարի մի-
ջոցաւ: Գաղղիերէն Պ. Պ. LORD (Ղորտ)
և SLACK (Սլաք) ի սնորհնութեան
ներքեւ է:

ՁԵՐՄԻ ԳԵՂ

Տոբիոր Այերի Ղերմի դեղը ա-
մեն ու կից տեսակ Ղերմիսկոյն կը
բժշկէ: Նկայ դեղ մը որ ասոր չար
օգտակար ըլլայ Ղերմի: Ղերմ բռնող-
ները պարսպ տեղը կը տանջուին քա-
նի սրաս գեղը կայ, պէտք է որ ան-
միջապէս անկէ գործածեն: Արդէն
Պոլսոյ և դաւառներուն մէջ ճանչը-
ւած է ա դեղը ու անով բժշկուողն-
ըր դիտեն անոր յարգը: Նախ ութը
արամի չար հիւստիս լամբու է իբ-
րև մաքրողական դեղ ու ետքը աս
Ղերմի դեղէն (Ղերմը չբռնած) որը
չորս անգամ մէյմէկ անուշի դրգալ
Ղուրի հետ խառնելով լամբու է, ան-
միջապէս կանցնի: Տղայոց աւելի քիչ
տալու է: կը ծախուի կ. Պոլիս Ղա-
լաթիա Մինասեան և ընկերաց Ամե-
րիկայի մաղաղան:

ՇԻՐԻԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ

ՇՈՒԿՆԱԿՆԵՐՈՒՆ ԵՐԹԵԻԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

1879 ՕԳՈՍՏՈՍ 1 ՉՈՐԵՔԵԱՐԹԻ ՕՐԷՆ ՄԿՍԵԱԼ

ՄԻՆՁԵՆ ՕԳՈՍՏՈՍ 31

ԲՈՍՓՈՐԷՆ ԻՋՆՈՂ ՇՈՒԿՆԱԿՆԵՐԸ

Ժամ	Երբ որտեղ է շէք	Թիւ
11	Երբ որտեղ է շէք Սթէն. 33	
11 30	Բ Ա Գաղղիերէն Երթուհի. Մէջ. Պէյրէ. Թար. Երթուհի. Սթէն. 34	
12 30	Երթուհի. Մէջ. Պէյրէ. Թար. Երթուհի. Սթէն. 48	
4 15	Երթուհի. Մէջ. Պէյրէ. Թար. Երթուհի. Սթէն. 32	
2 15	Երթուհի. Մէջ. Պէյրէ. Թար. Երթուհի. Սթէն. 20	
3	Ա. և Բ. Գաղղի. Մէջ. Պէյրէ. Թար. Երթուհի. Սթէն. 33	
4 15	Երթուհի. Մէջ. Պէյրէ. Թար. Երթուհի. Սթէն. 34	
5 15	Երթուհի. Մէջ. Պէյրէ. Թար. Երթուհի. Սթէն. 33	
6 30	Երթուհի. Մէջ. Պէյրէ. Թար. Երթուհի. Սթէն. 4	
8 15	Ա. և Բ. Գաղղի. Մէջ. Պէյրէ. Թար. Երթուհի. Սթէն. 19	
10 15	Մէջ. Պէյրէ. Թար. Երթուհի. Սթէն. 22	

Արեւմտեան շէք

11 15	Արեւմտ. Գաղղի. Սթէն. 25
11 45	Արեւմտ. Գաղղի. Սթէն. 2
12 15	Արեւմտ. Գաղղի. Սթէն. 22
1	Արեւմտ. Գաղղի. Սթէն. 25
1 30	Արեւմտ. Գաղղի. Սթէն. 2
2	Արեւմտ. Գաղղի. Սթէն. 22
2 45	Արեւմտ. Գաղղի. Սթէն. 18
3 30	Արեւմտ. Գաղղի. Սթէն. 32
8 30	Արեւմտ. Գաղղի. Սթէն. 2
10	Արեւմտ. Գաղղի. Սթէն. 19
10 45	Արեւմտ. Գաղղի. Սթէն. 2

Արեւելեան շէք

11	Պէյրէ. Թար. Երթուհի. Սթէն. 21
12	Պէյրէ. Թար. Երթուհի. Սթէն. 19
11 15	Արեւմտ. Գաղղի. Սթէն. 4
1	Պէյրէ. Թար. Երթուհի. Սթէն. 23
2	Պէյրէ. Թար. Երթուհի. Սթէն. 17
3 15	Պէյրէ. Թար. Երթուհի. Սթէն. 21

4 30 Պէյրէ. Թար. Երթուհի. Սթէն. 4
Գաղղի. Սթէն. Պէյրէ. Թար. Երթուհի. Սթէն.
8 45 Պէյրէ. Թար. Երթուհի. Սթէն. 21
Գաղղի. Սթէն. Պէյրէ. Թար. Երթուհի. Սթէն.
(Ուրբաթ օրերը իրարմէս իրարմէս):

ԿԱՄՈՒՐՉԷՆ ԵՆՈՂ ՇՈՒԿՆԱԿՆԵՐԸ

Ժամ	Երբ որտեղ է շէք	Թիւ
12 45	Գաղղի. Սթէն. Պէյրէ. Թար. Երթուհի. Սթէն. 4	
1	Պէյրէ. Թար. Երթուհի. Սթէն. 33	
2 15	Գաղղի. Սթէն. Պէյրէ. Թար. Երթուհի. Սթէն. 34	
3 30	Պէյրէ. Թար. Երթուհի. Սթէն. 23	
5	Պէյրէ. Թար. Երթուհի. Սթէն. 20	
6 15	Գաղղի. Սթէն. Պէյրէ. Թար. Երթուհի. Սթէն. 25	
8	Արեւմտ. Գաղղի. Սթէն. Երթուհի. Սթէն. 22	
9 15	Պէյրէ. Թար. Երթուհի. Սթէն. 33	
10	Բ. Գաղղի. Սթէն. Երթուհի. Սթէն. 32	
10 30	Սթէն. Գաղղի. Սթէն. Երթուհի. Սթէն. 48	
10 45	Պէյրէ. Թար. Երթուհի. Սթէն. 34	
11 15	Պէյրէ. Թար. Երթուհի. Սթէն. 20	

Արեւմտեան շէք

12 15	Արեւմտ. Գաղղի. Սթէն. 25
12 45	Արեւմտ. Գաղղի. Սթէն. 2
1 15	Արեւմտ. Գաղղի. Սթէն. 22
2 15	Արեւմտ. Գաղղի. Սթէն. 18
3	Արեւմտ. Գաղղի. Սթէն. 32
7 30	Պէյրէ. Թար. Երթուհի. Սթէն. 2
9 15	Գաղղի. Սթէն. Պէյրէ. Թար. Երթուհի. Սթէն. 19
10	Գաղղի. Սթէն. Պէյրէ. Թար. Երթուհի. Սթէն. 2
11 15	Գաղղի. Սթէն. Պէյրէ. Թար. Երթուհի. Սթէն. 25
11 40	Պէյրէ. Թար. Երթուհի. Սթէն. 2
12	Պէյրէ. Թար. Երթուհի. Սթէն. 22

Արեւելեան շէք

1 30	Գաղղի. Սթէն. Պէյրէ. Թար. Երթուհի. Սթէն. 21
3	Գաղղի. Սթէն. Պէյրէ. Թար. Երթուհի. Սթէն. 19
9	Պէյրէ. Թար. Երթուհի. Սթէն. Գաղղի. Սթէն. 23
9 45	Պէյրէ. Թար. Երթուհի. Սթէն. Գաղղի. Սթէն. 17
10 30	Գաղղի. Սթէն. Պէյրէ. Թար. Երթուհի. Սթէն. 21
11 15	Պէյրէ. Թար. Երթուհի. Սթէն. Գաղղի. Սթէն. 19
11 30	Գաղղի. Սթէն. Պէյրէ. Թար. Երթուհի. Սթէն. 4

“Կատարելութիւն”
ՄԵՏՍՄԱՆ ԱՆՆՆԱՆԻՆ
Երբեք չզոյգիր նորոգելու Լալոր
Մազը իր երիտասարդական գոյնին,
ընծայելով անոր նոր կեանք, աճում,
և փայլուն գեղեցկութիւն: Իր ար-
դիւնքը ստոյգ և կատարել է, շուտով
վանելով այն որովհետեւ ինքը մը չէ:

Միշտ կը հաստատէ ինքնին իբր
մազին ընկան զորացուցիչը:

Միշտ կը հաստատէ ինքնին իբր
մազին ընկան զորացուցիչը:

Գլխաւոր Միջնորդը (Մաղաղան) է—

114 AND 116 SOUTHAMPTON ROW, Լոնտոն, Լոնդոն:

Կը ծախուի ամեն կից ծածկամաններէն, Լոնտոն շահոտ Լոնդոն-
ճառներէն, և Լոնդոնի Գեղարվեստական ճառներէն:

Կ. Պոլիս Ս. Գաղղի. Երթուհի. Սթէն. Պէյրէ. Թար. Երթուհի. Սթէն.
Բէրա Մեծ փողոց և Խոմբնոտ փարիւէնայի քով, Անգ-
ղիական միջնորդ, Երթուհի. Սթէն. Պէյրէ. Թար. Երթուհի. Սթէն.

ԽՄԲԱԳԻՐ—ՏԵՕՐԷՆ

Կ. Ս. Ինթերնացիոնալ

ԻՆՏԵՐՆԱՏԻՆԱԿԱՆ ԵՐԹԵՐԸ

Ժամ	Երբ որտեղ է շէք	Թիւ
11 30	6 15	11 45
12	7	12 45
12 30	8 15	12 45
1	8 35	1 45
1 25	9 15	1 40
2	9 35	2 15
2 30	10	2 45
2 55	10 25	3 10
3 30	10 45	3 45
4	11 5	4 15
4 30	11 25	4 40
5 5	11 40	5 15
5 45	12	6 10

ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԸ

Ժամ	Երբ որտեղ է շէք	Թիւ
11 30	5 25	11 30
12	6	12
12 30	6 35	12 30
1	8	1
1 30	8 40	1 30
2	9 20	2
2 30	10	2 30
3 5	10 30	3 5
3 45	11	3 45
4 30	11 30	4 30
5	12	5